

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สารสนเทศ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543 : 3) จากกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ความเป็นโลกาภิวัตน์และยุคทองแห่งเทคโนโลยี นานาอารยประเทศล้วนแต่อยู่บนวิถีการ แข่งขันก่อให้เกิดผลกระทบต่อวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของคนในประเทศ คุณภาพของ ประชากรจึงเป็นตัวชี้วัดที่สำคัญในการบ่งบอกถึงความเจริญ การแข่งขันและอยู่รอดได้ โดยทั่วโลกต่างหันมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นยุทธศาสตร์หลักในการพัฒนาประเทศ (เกษณี ชิวปรีชา, 2545 : 32) เช่นเดียวกับคนไทย และสังคมไทยเริ่มต้นตัวที่จะติดตาม ความเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและทางลบของประเทศชาติอย่างใกล้ชิด เมื่อใดก็ตามที่คน ส่วนใหญ่ของประเทศยังยากจน และอ่อนล้า ขาดสิทธิ และโอกาสในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวและการทำมาหากิน เสี่ยงเรียกร้องให้มีการปรับปรุงคุณภาพของการศึกษายังดังก้อง ขึ้นตามลำดับ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543 : 2) จึงมีเสียงเรียกร้องจากเด็กและ เยาวชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานโรงเรียน โดยเฉพาะการจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบใหม่ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการ ศึกษาแห่งชาติ 2542 (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้, 2543 : 6) การจัดการเรียนการ สอนในยุคปฏิรูปการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ได้กำหนดแนวทาง การจัดการศึกษาว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียน สำคัญที่สุด ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนของคุณครูที่ยังยึดตัวครูเป็นศูนย์กลางต้อง ปรับเปลี่ยนให้นักเรียนมีบทบาทมากขึ้น (วังนา พิพัฒน์ทศพล, 2545 : 30)

การกระจายอำนาจการบริหารจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาในการปฏิรูป ระบบบริหารการศึกษานั้น มุ่งกระจายอำนาจตัดสินใจไปให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ได้มีส่วนร่วมกันตัดสินใจในการจัดการศึกษาให้ มากที่สุด เป็นแนวคิดในการบริหารในลักษณะที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management หรือ SBM) ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารที่มีการกระจายอำนาจบริหารจัดการ การศึกษาไปจากส่วนกลาง หรือจากเขตการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามี

อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารโรงเรียนในแบบเบ็ดเสร็จ มีอิสระ และมีความคล่องตัว ในการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการเงิน ด้านบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป สิ่งสำคัญในกระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนแนวนี้ คือ ระบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงร่วมกันบริหารโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน หรือคอบสอน และเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมากที่สุด (อุทัย บุญประเสริฐ. 2543 : 1-4) ซึ่งรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนี้ ได้สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปในสี่ ด้าน คือ ปฏิรูปสถานศึกษา ปฏิรูปครู ปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอน ปฏิรูประบบบริหารการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 3) และยึดแนวคิดในการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ สี่ประการ ได้แก่ หนึ่งยึดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางในการตัดสินใจ เป็นแนวคิดที่มุ่งให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเอง โดยยึดประโยชน์ที่จะเกิดกับนักเรียนเป็นสำคัญ สอง การมีส่วนร่วมและการร่วมคิด ร่วมทำ การศึกษาเป็นเรื่องของสาธารณชน มิใช่การรับผิดชอบของใครแต่ฝ่ายเดียว อีกต่อไป สาม การกระจายอำนาจ เป็นการคืนอำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้อยู่ใกล้ชิดเด็ก ได้แก่โรงเรียน ผู้บริหาร ครู และชุมชน เป็นความเชื่อที่ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการศึกษาหรือผู้อยู่ใกล้ชิดเด็กจะสามารถจัดการศึกษาได้ดีที่สุด ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน อำนาจการตัดสินใจควรอยู่ในระดับปฏิบัติ คือ สถานศึกษาและ สี่ การกิจตรวจสอบได้ ต้องมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบและภารกิจของผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา และชุมชนอย่างชัดเจน และภารกิจเหล่านี้จะต้องสามารถตรวจสอบความสำเร็จได้ เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2539 : 3)

กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักด้านการจัดการศึกษา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ประชาชนไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข เพื่อสร้างบุคคลแห่งการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยผู้ที่ผ่านการศึกษาแต่ละคนจะมีความสามารถและคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ คือ เป็นผู้มีสุขภาพพลานามัยดี ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผู้มีความสามารถในด้านการคิดและใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้มีความสามารถ ในด้านวิชาการและวิชาชีพ รับผิดชอบซื่อสัตย์ ไม่เห็นแก่ตัว

เสียดสีและอดทน ร่วมมือกับผู้อื่นได้ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ นโยบายหลักของกระทรวงศึกษาธิการที่ดำเนินอยู่และกำลังปรากฏอย่างชัดเจน และต่อเนื่องมากขึ้นเรื่อย ๆ ก็คือ นโยบายปฏิรูปการศึกษา โดยมีเป้าประสงค์เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพผู้ ความเป็นเลิศในปี พ.ศ. 2550 (สวาท ภูคำแสน. 2540 : 17) การปฏิรูปการศึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในยุคปัจจุบันที่มุ่งให้การศึกษาแก่เยาวชนจนถึงระดับผู้ใหญ่ เพื่อให้ประเทศมีความเจริญก้าวหน้า ทนต่อการเปลี่ยนแปลง ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งการมุ่งพัฒนาประชากรของประเทศให้มีความเสมอภาคและ โอกาสทางการศึกษา อย่างเท่าเทียมกัน (ปัญญา แก้วกีบร. 2541 : 9) กระแสความคิดการปฏิรูปการศึกษามีความสอดคล้องกับจุดเน้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540- 2544) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคน และให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายที่แท้จริงของการปฏิรูปการศึกษา คือ การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2543 : 8) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้ เน้นการจัดการเรียนรู้ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อพัฒนาผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐาน และระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นที่ ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดต้องปรับแนวคิด เปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ ประสานและร่วมมือกับทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 15)

จากความสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ และแนวทฤษฎีรูปแบบการบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน ดังที่กล่าวมาแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้ ภายใต้การบริหารโดยใช้ โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อเป็นการติดตามสภาพการส่งเสริมการบริหารจัดการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่นเขต 4 ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูป การเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อผลการวิจัยจะเกิดประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปพัฒนารูปแบบการปฏิรูปการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนสอดคล้องกับความมุ่งหมายของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามความเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามสถานภาพ อายุราชการ และ ขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ตามความเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตามสถานภาพ อายุราชการ และ ขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 58) ดังนี้

1. การเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้
2. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้
3. การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน
4. การร่วมกันวางแผนยุทธศาสตร์และการนำไปใช้
5. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
6. การควบคุมตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้
7. การรายงานและเผยแพร่

สมมติฐานการวิจัย

1. ข้าราชการครูที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับ การบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน

2. ข้าราชการครูที่มีอายุราชการต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหาร

จัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

3. ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประจำปีการศึกษา 2546 จำนวน 2,254 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 222 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,032 คน จาก สถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวม 222 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประจำปีการศึกษา 2546 จำนวน 328 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 110 คน และครูผู้สอน จำนวน 218 คน จาก สถานศึกษาขั้นพื้นฐานรวม 110 โรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบจำนวนจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 40) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

3.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา
- 2) ครูผู้สอน

3.1.2 อายุราชการ จำแนกเป็น

- 1) น้อยกว่า 10 ปี
- 2) ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

3.1.3 ขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกเป็น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 2)

- 1) สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน
- 2) สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวนนักเรียน เกินกว่า 300 คนขึ้นไป

3.2 **ตัวแปรตาม** ได้แก่ ระดับการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4 ทั้ง 7 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 58) ดังนี้

- 3.2.1 การเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้
- 3.2.2 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้
- 3.2.3 การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน
- 3.2.4 การร่วมกันวางแผนยุทธศาสตร์และการนำไปใช้
- 3.2.5 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
- 3.2.6 การควบคุมตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้
- 3.2.7 การรายงานและเผยแพร่

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้** โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง พัฒนา ส่งเสริม การปฏิรูปการเรียนรู้ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 58) อย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องกัน 7 ด้าน คือ

1.1 **การเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้** หมายถึง การให้แนวคิด แนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ ทั้งผู้บริหารและครู ด้วยวิธีการที่หลากหลายในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การประชุมชี้แจง การศึกษาเอกสาร การศึกษาจากสื่อโทรทัศน์ สื่อวีดิทัศน์ เพื่อให้ผู้บริหารและครูได้เกิดแนวคิดและแนวทางในการปฏิรูปการเรียนรู้

1.2 **การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้** หมายถึง การจัดเก็บ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ ประมวลผลข้อมูลของผู้บริหาร ครูผู้สอน เกี่ยวกับการสอน รวมทั้งคุณภาพผู้เรียนที่เกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้

1.3 **การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน** หมายถึง การสนับสนุนให้บุคลากรในโรงเรียนมีการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ การจัดนิทรรศการ ประกวดบุคลากร เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวทางปฏิรูปการเรียนรู้

1.4 การร่วมกันวางแผนยุทธศาสตร์และการนำไปใช้ หมายถึง การที่ผู้บริหาร และครูผู้สอน ร่วมกันดำเนินการ การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน แผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติ ประจำปีและสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ให้บังเกิดผลตามวัตถุประสงค์การปฏิรูปการเรียนรู้

1.5 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง ผู้บริหารและครูผู้สอน จัดกิจกรรม และปรับกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน เนื้อหาวิชา หรือสร้างเนื้อหาขึ้นมาใหม่ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและท้องถิ่นนั้น ๆ

1.6 การควบคุมตรวจสอบและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การที่ สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะทำงานวางแผน กำหนดกรอบการประเมิน รวมทั้งจัดทำเครื่องมือ สำหรับประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการปฏิรูปการเรียนรู้

1.7 การรายงานและเผยแพร่ หมายถึง การดำเนินการ วางแผน จัดทำเอกสาร ข้อมูล การปฏิรูปการเรียนรู้ เผยแพร่ให้กับชุมชนได้รับทราบ

2. ข้าราชการครู หมายถึง ข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกตาม สถานภาพ ดังนี้

2.1 ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนนักเรียน ใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ หรือ ผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าวในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น เขต 4

3. ขนาดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง เกณฑ์ที่ใช้แบ่งสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 ออกเป็นขนาดต่าง ๆ (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2546 : 2) ดังนี้

3.1 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดใหญ่ หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

3.2 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตั้งอยู่ในเขตสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน 300 คน

4. อายุราชการ หมายถึง ระยะเวลาในการได้รับบรรจุแต่งตั้งให้รับราชการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำแนกเป็น

4.1 น้อยกว่า 10 ปี

4.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

5. การปฏิรูปการเรียนรู้ หมายถึง การปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนที่จะให้เกิดการเรียนรู้ การเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เน้นการถ่ายทอด การท่องจำ และการทำตามคำสั่งครู เน้นเนื้อหาวิชาการเป็นสำคัญ เปลี่ยนมาเป็นการเน้นการคิด การปฏิบัติของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีความใฝ่รู้ รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6. การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน หมายถึง กลยุทธ์ในการปรับปรุงการศึกษา โดยเปลี่ยนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางไปยังแต่ละโรงเรียน โดยให้คณะกรรมการโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียน ได้มีอำนาจในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บุคลากร และวิชาการ โดยให้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่บริการ สำหรับการติดต่อประสานงานระหว่างสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับ สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งรับผิดชอบสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดในเขต 5 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอน้ำพอง อำเภออุบลรัตน์ อำเภอกระนวน อำเภอเขาสวนกวาง และกิ่งอำเภอลำสูง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบการดำเนินงานการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เป็นข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 4 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำข้อมูลไปพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้เกิดประสิทธิภาพ
3. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ได้ทราบข้อบกพร่องของการดำเนินงานการปฏิรูปการเรียนรู้ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อผู้เรียน